

Gå til forside: [Klik HER](#)

Sådan får du også tomater om efteråret.

Du hører sikkert til de mange drivhusejere, der om efteråret med mismod ser bladene på dine tomatplanter blive gule og måske lodne for til sidst at visne bort, hvorefter planterne dør. Det er utroligt ærgerligt, men her får du 5 gode råd, så du fremover kan få tomater til langt hen på efteråret.

Svampesygdomme: Årsagen til forfaldet er, at dine tomatplanter har fået en eller flere svampesygdomme. Allerede i slutningen af august kunne du formentlig se de første tegn på, at planterne var syge, idet nogle af bladene fik lidt lysere eller mere grålige områder. Disse områder blev i september stadigt større og mere tydelige, og bladene begyndte efterhånden at visne. Du kan læse mere om tomatens svampesygdomme ved at klikke på disse links:

<http://plante-doktor.dk/flojlsplet.htm>

<http://www.plante-doktor.dk/graaskimmel%20tomat.htm>

Svampesygdomme breder sig, fordi luftfugtigheden er højere end det, som planterne kan tåle. Når et blad først har fået sygdommen, breder den sig hurtigt til andre blade og planter, og efterhånden er alle planter smittet. Hastigheden afhænger af planternes kvalitet, sorten, plantetætheden, hygiejnen og luftfugtigheden.

Planternes kvalitet: Benyt kun sunde planter og bevar planternes sundhed så godt som muligt. Undgå at købe planter, der f.eks. mangler vand og derfor hænger med bladene. I det hele taget kan det være problematisk at købe færdige planter, for der er ingen garanti for, at de har haft en god opvækst. Uden yderligere beskyttelse bør man ikke plante tomatplanter for tidligt ud, idet planternes herved svækkes, og deres modstandsdygtighed reduceres. Du svækker planternes modstandsdygtighed, hvis du ikke passer dem med vand og gødning gennem hele deres levetid.

Sorten: Når vi køber tomatplanter, aner vi intet om planternes modstandsdygtighed. Vælger vi selv at så vores planter, finder vi et stort udbud på helt op til 178 forskellige sorter fra en enkelt forhandler. (Se f.eks: http://www.bh-froe.com/ZC/index.php?main_page=index&cPath=5_2)

Men vi finder intet om deres hårdførhed over for sygdomme – heller ikke på de poser, som vi køber i plantemarkederne. Visse sorter findes som f1-sorter – men ud over, at f1 står for visse ønskede egenskaber, ved vi ikke, hvilke egenskaber, det drejer sig om. I et lille hobbydrivhus har vi slet ikke de samme muligheder for at styre forholdene, som de professionelle har, og derfor er det vigtigt for os at dyrke modstandsdygtige planter. Mange års erfaring med tomater har vist, at Gemini f1 og Sungold f1 tilhører de mest modstandsdygtige blandt de afprøvede. Har du mod på selv at afprøve andre sorter, kan der henvises til dette link: <http://vegetablemdonline.ppath.cornell.edu/Tables/ TomatoTable.html>.

Tomatblad med svampesygdom. Fløjlsplet

Plantetæthed: Afstanden mellem de enkelte planter bør ikke være mindre end 60 cm. Afstanden overholdes, hvis du placerer planterne under drivhusets sprosser, som planterne opbindes til. Benyttes kapillarkasser, bør du kun placere to tomatplanter i hver kasse.

Hygiejnen: Drivhuset skal hvert forår gøres grundigt rent. Herved bliver lysindfaldet forbedret og svampesporer antallet reduceret. En højtryksrensning gør arbejdet betydeligt nemmere. Hvis man ikke benytter plantesække, bør det øverste jordlag efterfølgende udskiftes med en god kompost. Da svampesygdomme ofte først optræder på de nederste blade, bør disse fjernes, efterhånden som planten vokser. Benyt en skarp saks, så bladstilkene ikke flosser. Er der risiko for, at du klipper i sygt væv, bør du ofte desinficere skærene. Der er ingen grund til at lade smittede blade blive på planten, idet de ikke alene smitter de øvrige blade; men også gør luften mere stillestående og fugtig og herved befordrer smitten. Nogle plantekyndige anbefaler at fjerne og brænde alt smittet materiale. Andre mener, at selv om hygiejnen er i top, så findes svampesporer alligevel og vil inficere planterne, når de rette forhold er til stede.

Udluftning: Tilsyneladende kan tomatplanterne nemmere modstå en høj luftighed, når de er unge om foråret, end når de er ældre om efteråret. Og da der netop om efteråret er en høj luftfugtighed, gælder det om at komme hurtigt i gang om foråret og gøre vores til at holde drivhusets luftfugtighed nede om efteråret. Det gøres nemmest ved at holde døren og vinduerne åbne såvel om dagen som om natten. Da varm luft kan indeholde mere vanddamp end kold luft betyder det, at luftfugtighedsprocenten stiger, når luften køles ned, selv om luften indeholder den samme mængde vanddamp. Hvis drivhuset holdes lukket, og der om dagen er en luftfugtighed på f.eks. 70 %, kan luftfugtigheden nemt komme op på 100 % om natten, når temperaturen falder. Når temperaturen falder yderligere, fortættes vanddampene og bliver til dug, som sætter sig på drivhusets indvendige sider og på bladene, hvor der ofte dannes en lille dråbe, og så er alle muligheder til stede for en smittespredning. Det er ikke nok blot at åbne drivhusdøren. Det skyldes, at den varme luft fra jordoverfladen stiger til vejrs, og derfor skal vinduerne også åbnes – og det kan de automatiske vinduesåbnere ikke gøre, når det er mørkt. Du skal selv manuelt sørge for, at vinduerne er åbne såvel om dagen som om natten, og det skal du gøre allerede fra slutningen af juli og resten af sæsonen. Den store varmeledning gennem drivhusets glas er alligevel så stor, at der om natten kun er nogle få graders temperaturforskelle mellem ude og inde.

Mens det er koldt i april, maj og juni skal drivhusets primært skabe varme og læ.

I juli, august, september og oktober skal drivhusets primært skabe læ og ly mod regn og fugt.

Årsagen til den store vandmængde i luften stammer ikke alene fra, at hver tomatplante afgiver 1 – 2 liter vand pr. døgn men også fra, at der fordampes vand fra jorden i drivhuset. Vand derfor sparsomt; men naturligvis så meget, som planterne behøver. Vand omkring plantens rødder – gerne som drypvanding f.eks. hver tredje dag; men undlad at pladre hele jorden til med vand, som plantens rødder alligevel har svært ved at nå, og som derfor blot vil deltage i fordampningen. Naturligvis skal du undgå, at der kommer vand på bladene, og derfor er sprinklervanding bandlyst. På grund af jordens store masse og varmfylde er der en temperaturmæssig tidsforsinkelse, som bevirker, at jorden om efteråret er meget varmere end om foråret, og det giver anledning til en væsentlig kraftigere fordampning fra jorden om efteråret end om foråret.

Hvis du benytter plantesække i kapillarkasser og i øvrigt har afdækket jorden med f.eks. fliser, som forhindrer vandet i at fordampe fra jorden, er det en helt anden sag. Her får du hvert år en stort set sygdomsfri jord, og herfra er der stort set ingen fordampning.